

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

засобів МОЗ. Наказом МОЗ про державну реєстрацію лікарських засобів затверджуються фармакопійні статті або методи контролю якості, медичні інструкції, листки-вкладиші, які містять відомості про пацієнта, технічні регламенти або затвердження технології виробництва, та надається реєстраційний номер державної реєстрації лікарських засобів. лікарські засоби. база даних лікарських засобів та міжвідомча реєстрація в Україні [3, с. 132].

Наразі думка міжнародних та вітчизняних експертів щодо ввезення лікарських засобів на територію не лише України, а й інших країн ґрунтується на тому, що для перетину митного кордону держави лікарські засоби мають бути сертифіковані міжнародними компаніями та ВООЗ зокрема, а також зареєстрованими в країні, куди ввозяться лікарські засоби.

Фахівці МОЗ України вважають, що наразі відсутня чітка система контролю за ввезенням деяких ліків, часто буває, що заборонені препарати якимось чином потрапляють до державних аптек, не проходячи митного контролю.

Список використаних джерел:

1. Про лікарські засоби : Закон України, редакція від 05.02.2023, підстава – 2869-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 22, ст. 86.
2. Митні органи в системі державного контролю якості лікарських засобів / Н. В. Волкова // Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». 2009. № 2 (3). С. 66–72.
3. Кузьміна Т., Чурсіна Л., Березовський Ю. (2020). Актуальні питання митного контролю та експертизи лікарських засобів, що ввозяться на територію України. Товарознавчий вісник. 2020. № 1 (13). С. 131–146. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2020-13-11>

Ключові слова: паралельний імпорт, конкуренція, лікарські засоби, фармацевтичне законодавство, законодавчі новели, митний контроль.

Key words: parallel import, competition, medicinal products, pharmaceutical legislation, legislative amendments, customs control.

ГОЛОВАТЮК ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Міжнародно-правова охорона авторського права сприяє розвитку літератури, науки, мистецтва, значному поширенню та забезпеченню правомірного використання літературних, музичних, хореографічних, художніх, фотографічних, аудіовізуальних та інших творів. У преамбулі Бернської конвенції про охорону літературних

і художніх творів від 9 вересня 1886 р. проголошується її мета: ефективно охороняти права авторів на їхні літературні і художні твори. Держави, які підписали Конвенцію чи приєдналися до неї, утворили Союз для охорони прав авторів на їхні літературні і художні твори. Основними засадами Конвенції є такі: 1) національний режим, відповідно до якого твори, створені в одній із країн-членів Союзу, повинні одержувати у всіх інших країнах-членах Союзу таку ж охорону, яку ці країни надають своїм власним громадянам; 2) принцип автоматичної охорони, згідно з яким національний режим не залежить від жодних формальних умов, тобто охорона надається автоматично і не зумовлюється формальними умовами реєстрації, депонування тощо; 3) принцип незалежності охорони, відповідно до якого права іноземного автора із країни-члена Союзу охороняються в іншій країні-члені Союзу незалежно від того, чи вони охороняються на батьківщині походження твору.

Об'єктом правової охорони Бернська конвенція проголошує будь-які твори літератури, науки і мистецтва незалежно від форми і способу їх вираження. Перелік творів, що мають охоронятися національним законодавством і яким надається охорона Конвенцією, невичерпний. Це можуть бути твори будь-якого наукового чи художнього рівня, жанру, призначення тощо. Стаття 2 Конвенції проголошує, що терміном «літературні і художні твори» охоплюються усі твори у сфері науки, літератури і мистецтва. Проте національне законодавство кожної країни може містити певні категорії творів, які законом не охороняються, тому в кожному з них слід навести чіткий і вичерпний перелік творів, яким правова охорона не надається. Похідні твори за Конвенцією охороняються нарівні з оригінальними творами. У національному законодавстві має бути визначений правовий режим офіційних текстів законодавчого, адміністративного і судового характеру. Збірники літературних і художніх творів, наприклад, енциклопедії і антології, що є результатом інтелектуальної творчості за підбором і розташуванням матеріалів, охороняються як твори без шкоди правам авторів творів, що увійшли до зазначених збірників. Усі названі твори підлягають охороні в кожній із країн-членів Союзу.

Бернська конвенція визначає чіткі критерії для надання правової охорони. Одним із важливих положень Конвенції є положення щодо творів фольклору, хоча власне цей термін у Конвенції не міститься. Конвенція передбачає, що в разі, коли невідомо, хто є автором твору, але є підстави вважати, що автором цього твору є громадянин країни-члена Союзу, законодавець цієї країни може призначити відповідний компетентний орган, який має здійснювати захист прав такого автора. Суб'єктами прав на твори науки, літератури і мистецтва визнаються автори та їх правонаступники. Авторами можуть бути будь-які фізичні особи. Правовій охороні підлягають як опубліковані, так і не опубліковані твори за умови, що їх автори є громадянами однієї із країн-членів Союзу або вони мають постійне місце проживання в ній. Під випущеними у світ творами слід розуміти ті, які випущені зі згоди автора, яким би не був спосіб виготовлення примірників, за умови,

що ці примірники випущені в обіг у кількості, придатній задовольнити розумні потреби публіки, враховуючи характер твору. Не є випуском твору представлення драматичного, музично-драматичного чи кінематографічного твору, виконання музичного твору, публічне читання літературного твору, сповіщення по проводах або передача в ефір літературних чи художніх творів, показ творів мистецтва і спорудження твору архітектури. Твір вважається випущеним у світ одночасно в кількох країнах, якщо він був випущений у двох або більше країнах протягом тридцяти днів після першого його випуску.

Бернська конвенція чітко визначає особисті немайнові і майнові права авторів. До особистих немайнових прав віднесено право авторства і право протидіяти будь-якому перекрученню твору, його спотворенню, а також будь-якому посяганню на твір, яке може завдати шкоди честі і репутації автора. Майновими правами авторів є право на переклад, право на відтворення творів будь-яким способом і в будь-якій формі (що включає будь-який звуковий або візуальний запис (ст. 9 Конвенції), право на публічне виконання драматичних, музично-драматичних і музичних творів (ст. 11), право на передачу в ефір або публічне сповіщення, право на публічне читання, право на переробку, аранжування та інші зміни твору (ст. 12) і право на кінематографічну переробку і відтворення творів (ст. 14). Так зване право «часткової участі», передбачене **ст. 14ter** (стосовно оригіналів творів мистецтва і оригіналів рукописів), є факультативним і застосовується лише тоді, коли це допускається законодавством країни, до якої належить автор.

Всесвітня (Женевська) конвенція про авторське право 1952 р. не містить широкого переліку творів науки, літератури і мистецтва, які підпадають під її охорону. Немає в цій конвенції і детальної регламентації щодо охорони окремих об'єктів авторського права. У ст. 1 наводиться лише примірний перелік творів науки, літератури і мистецтва, які підпадають під правову охорону. У Всесвітній конвенції не згадується про твори прикладного мистецтва і фотографії. Всесвітня конвенція також базується на принципі національного режиму. Кожна держава-член Всесвітньої конвенції надає іноземним авторам таку саму охорону, як і власним авторам. Ця Конвенція містить специфічні норми щодо формального оформлення авторських прав, оскільки у національному законодавстві багатьох країн містяться норми щодо формальностей. Конвенція прийняла компромісне рішення, за яким формальності, передбачені національним законодавством (депонування примірників, реєстрація, виробництво або випуск у світ твору на території певної держави тощо), вважаються виконаними стосовно будь-якого твору, який користується конвенційною охороною, якщо будуть дотримані формальності, встановлені самою конвенцією.

У Всесвітній конвенції було встановлено строк охорони об'єктів авторського права не менше 25 років після смерті автора. На відміну від Бернської конвенції, ця конвенція не передбачає охорони особистих немайнових прав. На Паризькій конференції 1971 р. з приводу цієї проблеми точилася тривала дискусія. Проте позитивного рішення не було прийнято, оскільки багато держав, у тому числі й США,

не визнають особистих немайнових прав. Під випуском у світ Всесвітньої конвенція визнає відтворення в матеріальній формі примірників твору і надання необмеженому колу осіб можливості читати його або знайомитися з ним шляхом зорового сприйняття.

За правилами Конвенції опубліковані твори поділяються на дві групи. Першу групу становлять твори за принципом громадянства автора: твори, автор яких є громадянином держави-учасниці Конвенції, підлягають охороні незалежно від того, де вони опубліковані. Охороні підлягають також твори, які вперше були опубліковані на території країни, що не є учасницею Конвенції. Другу групу становлять твори за принципом місця випуску у світ. Твори авторів, які є громадянами держави-учасниці Конвенції, охороняються незалежно від того, де вони були вперше випущені, навіть якщо це мало місце в країні, яка не є учасницею Конвенції. Якщо ж твір випущений на території держави-учасниці Конвенції, то він підлягає охороні на території кожної держави-учасниці Конвенції незалежно від того, громадянином якої держави є автор.

У Договорі ВОІВ з авторського права 1996 р. враховано розвиток і зближення інформаційних і комунікаційних технологій та їх вплив на створення і використання літературних і художніх творів. Наведені фактори зумовлюють ще більшу необхідність посилення авторсько-правової охорони як основного стимулу до літературної і художньої творчості. Водночас не можна не зважати на необхідність урівноважувати інтереси і права авторів з інтересами широкої публіки. Договір є спеціальною угодою стосовно ст. 20 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів. Договір уточнює, що авторсько-правова охорона поширюється на форму вираження, а не на ідеї, процеси, методи функціонування або математичні концепції як такі. Комп'ютерні програми охороняються як літературні твори. Компіляції даних чи іншої інформації в будь-якій формі, які за підбором і розташуванням представляють собою результат інтелектуальної творчості, охороняються як такі. Проте охорона не поширюється на самі дані чи інформацію і не зачіпає яке-небудь авторське право, що стосується самих даних чи інформації, що становлять зміст у компіляції.

Договір наділяє авторів літературних і художніх творів виключним правом дозволяти доведення до загального відома оригіналу і примірників своїх творів шляхом продажу або іншої передачі прав. Ці ж автори користуються виключним правом на прокат комп'ютерних програм, кінематографічних творів і творів, втілених у фонограмах. Проте це правило не поширюється на комп'ютерні програми, якщо програма не є основним об'єктом прокату, і на кінематографічні твори, якщо такий прокат не приводить до широкого копіювання цих творів, що може завдати істотної шкоди виключному праву на відтворення.

Автори літературних і художніх творів користуються виключним правом дозволяти будь-яке сповіщення своїх творів для загального відома по проводах або засобами бездротового зв'язку, включаючи доведення своїх творів до загального відома таким чином, що представники публіки можуть здійснювати доступ до таких творів із будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором.

Список використаних джерел:

1. Ананьева Е. В. Международные конвенции в области авторского права и смежных прав. *Современное право*. 2001. № 4. С. 11–14.
2. Барановский П. Д. О принципах международной охраны авторских прав. *Журнал международного права*. 2001. № 8. С. 93–100.
3. Дроб'язко В. С. Національні та міжнародні стандарти охорони авторського права і суміжних прав. *Інтелектуальна власність*. 2002. № 5. С. 14–20.
4. Еремин А. В. Особенности Договора ВОИС по авторскому праву. *Основы государства и права*. 2002. № 2. С. 67–75.
5. Пантелеева З. Ю. Актуальные проблемы международной охраны авторских прав. *Международное публичное и частное право*. 2008. № 3. С. 17–22.
6. Хлестова И. О. Международно-правовая охрана авторских прав. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2006. № 2. С. 57–82.

Ключові слова: міжнародне авторське право, об'єкти авторського права, міжнародні конвенції, особисті немайнові права автора, майнові права автора.

Key words: international copyright, objects of copyright, international conventions, moral rights of the author, economic rights of the author.

ГРИЦЕНЮК ВЛАДИСЛАВ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ПРАВОВА ОХОРОНА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТВОРІВ

На сучасному етапі розповсюдження об'єктів мультимедіа у різних сферах життєдіяльності призвели до появи низки досліджень зазначених об'єктів з позиції різних галузей знань. Так, мультимедійні твори розглядаються як явище культури, жанр сучасного мистецтва. Це пов'язано з тим, що в Інтернеті існує безліч веб-сайтів музеїв і галерей, що містять експозиції і виставки, а також надають можливість участі у віртуальній екскурсії. Розповсюдження також отримали веб-сайти цифрових бібліотек і архівів. Безумовно такі віртуальні компоненти мережі Інтернет привертають увагу та інтерес користувачів до мистецтва, культури, літератури, історії тощо. Крім того, мультимедійні твори використовуються у педагогічній сфері шляхом роботи зі спеціальними навчальними програмами з метою вивчення певних навчальних дисциплін.

Судова практика часто визнає мультимедійні твори як комп'ютерну програму (програму для ЕОМ) або як базу даних. Так, зокрема, в судовій практиці Японії мультимедійні твори визначені як комп'ютерні програми, а також іноді об'єкти мультимедіа визначають як кінематографічні твори. Судова практика США пішла шляхом визнання мультимедійних творів як аудіовізуальних творів.

Еннан Руслан Євгенович

Цифрове право (право віртуального простору) та «цифровізація» права	588
--	-----

Кирилюк Алла Володимирівна

Світовий досвід вирішення спорів з інтелектуальної власності в сучасних умовах	592
---	-----

Мазіна Олена Олександрівна

Штучний інтелект: суб'єкт або об'єкт права	596
--	-----

Симонян Юлія Юріївна

Визначення поняття «дизайн»	600
---------------------------------------	-----

Макаришева Тетяна Степанівна,

Крохмальов Денис Вікторович

Роль правовласників у протидії контрафактній продукції	602
--	-----

Бугаєць Альона Сергіївна

Співпадіння волі і волевиявлення у фраздаторних договорах та їх неспівпадіння	604
--	-----

Височин Дмитро Олександрович

Питання законодавства України в сфері імпорту ліків	606
---	-----

Головатюк Іван Миколайович

Міжнародно-правова охорона об'єктів авторського права	608
---	-----

Гриценюк Владислав Олександрович

Правова охорона мультимедійних творів	612
---	-----

Шендрик Ірина Сергіївна

Фотографічний твір у системі об'єктів авторського права	616
---	-----

СЕКЦІЯ 25

**ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ
СУДОВОЇ СИСТЕМИ**

Голубєва Неллі Юріївна

Щодо залучення судом апеляційної інстанції третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору	619
---	-----

Андронов Ігор Володимирович

Судовий порядок встановлення факту проживання однією сім'єю з військовослужбовцем	621
--	-----

Бут Ілля Олександрович

Судовий розгляд під час повітряної тривоги	624
--	-----

Волкова Наталія Василівна

Щодо визначення територіальної підсудності у справах про захист сімейних прав та інтересів дитини у цивільному судочинстві	626
--	-----

Іліопол Інна Михайлівна

Посилення ролі підготовчого провадження у цивільному процесі України	628
---	-----